

KNNV-reis • 19 april - 3 mei 2003

KNNV
vereniging
voor veldbiologie

Andalusië 2003

Crossoglyphis luxitanica

KNNV-reis naar Andalusië
19 april – 3 mei 2003

<i>inhoud</i>	voorwoord	1
	bezochte gebieden	2
	kaart Ardales e.o.	3
	kaart Coto Doñana	10
	kaart Ronda e.o.	14
	dagverslagen	3 ... 17
	waarnemingen	
	planten	18
	paddenstoelen	24
	vlinders	24
	vogels	25
	deelnemers	27

voorwoord Een KNNV-reis naar Andalusië. Voor ons, reisleiders de eerste keer samen - wij kenden elkaar niet. Bovendien had de één niet eerder reizen voor de ARC geleid, de ander was onbekend met Andalusië. Ieder een halve handicap die wij hebben geprobeerd te elimineren door dagelijks overleg en voorbereiding achter de schermen. Wij vonden dat wij goed met elkaar overweg kunnen, daardoor liepen de voorbereidingen naar onze mening ook naar behoren en zeggen wij nu gemeend: het was een prettig gezelschap. In de dagverslagen is weer eens goed te lezen dat 'plantenmensen' en 'vogelaars' tot geheel verschillende rassen lijken te horen met een verschillend habitat en gedrag en toch liep het weer niet uit de hand... Deelnemers bedankt!

Martien Helmig en Willem Wielemaker

Omslag: *Drosophyllum lusitanicum*.

Flowers of South of West Europe, Oleg Polunin and B.E. Smythies: In Western Costa Del Sol in Malaga province Lower down on the mountain *Erica umbellata* becomes abundant under the pines, and amongst it can be found the extraordinary insectivorous plant: *Drosophyllum lusitanicum*, here at the easternmost limit of its range.

Hiernaast: *Viola demetria*.

Polunin and Smythies: grow along the summit ridge Serrania de Ronda.

De aquarellen zijn van Marina, zie ook biz. 21 en 23.

Bezochte gebieden in Andalusië

- 19 ... 25 april 1
- 25 ... 29 april 2
- 29 april ... 3 mei 3

3

omgeving Ronda
kaart op blz. 14

Málaga

1

Embalses del Guadalquivir
kaart op blz. 3

2

Coto Doñana
kaart op blz. 10

Zaterdag 19 april

programma Vliegreis Amsterdam - Málaga, busreis Málaga - Ardales

dagverslag

Toos

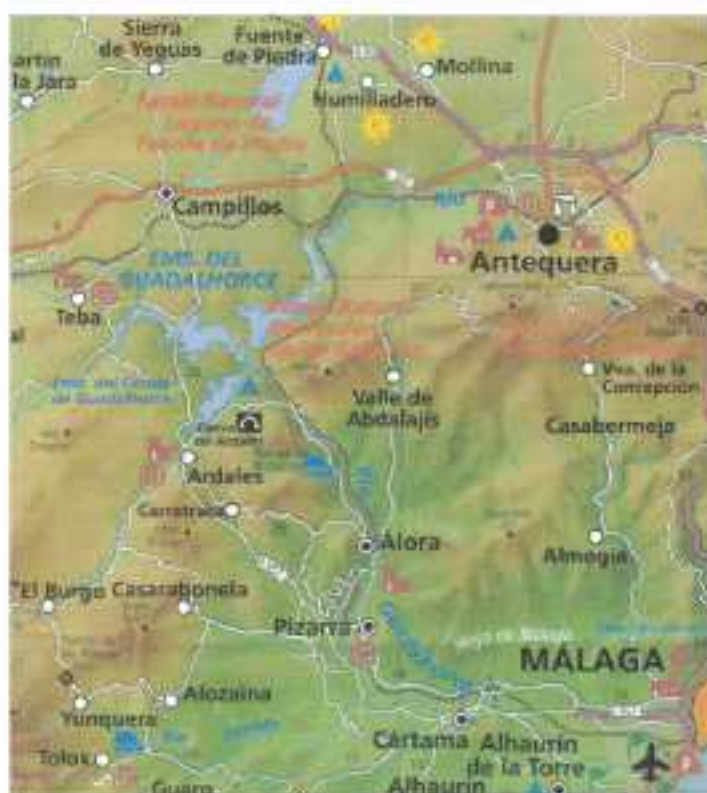
In de vroege morgen, 5.40 uur, moesten we op Schiphol aanwezig zijn. Een kwartier later was iedereen gearriveerd en hadden we ons aan elkaar voorgesteld. De tijd die er nog was voor het vertrek werd besteed aan het inchecken. Met enige haast konden we nog een kopje koffie drinken.

Om precies 8.00 uur steeg het vliegtuig, dwars over de rijksweg A4, door een dichte mist de lucht in. Zo gauw we boven waren scheen de zon. Ons meegebrachte ontbijt konden we voor de lunch bewaren. Er waren koffie, thee en belegde broodjes te koop. We zaten allemaal verspreid in het vliegtuig en kwamen als groep weer bij elkaar in de hal van het vliegveld Málaga. Willem en Martien gingen er meteen op uit om twee busjes te regelen.

Korte tijd later vertrokken we richting Cartana en via Pirazza naar Alora, waar we stopten om lunch inkopen te doen. We reden daarna door naar de berg Hacho waar we onze lunch gebruikten en tegelijk genoten van de weelderige bloei van vele wilde planten. Het was een mooie plek om wat langer te blijven. Maar met de belofte van Willem, dat we naar de andere kant van de berg gingen om daar wat uitgebreider rond te kijken kreeg hij ons weer in de bus.

Na een kort ritje stapten we dus weer uit en gaf Willem ons een uitleg over de geologie van dit gebied, waarna we vele bloeiende wilde planten bekeken. Er komen hier veel orchideeën en irissen voor. Een mooi begin op deze eerste dag. De tijd dwong ons op weg te gaan naar het hotel. Na aankomst kregen we onze kamers toegewezen. Dat leverde nog wat verwikkelingen op. Het bleek dat de tweede etage onder de eerste, in het souterrain lag.

Nadat ieder zijn stek gevonden had, dineerden we gezamenlijk. Daarna gingen we moe maar voldaan, na deze lange dag naar onze kamer om zo vroeg mogelijk ons bed in te duiken.

omgeving Ardales met Embalses del Guadalhorce

Zondag 20 april

programma Wandeling naar de El Choro - kloof

dagverslag

Ineke

Eerste paasdag. We ontbijten om 9 uur; vertrek kwart voor 10.

Eerst maken we een wandelingetje over de stuwdam nabij ons dorp. Bij het water zien we veel klei happende huiszwaluwen. Ze nestelen onder de brug.

Dan staan daar onze busjes. We rijden een eindje met als einddoel de kloof. 't Is prachtig weer; een mooie wandeling, maar de kloof is afgesloten voor wandelaars. Willem vertelt ons het één en ander over de stuwmere. Het eerste meer dateert uit 1921 en bevat zoet water. Het Embalse des Horse is in 1970 tot stand gekomen. Hier zorgt kwel voor zout water. Lang geleden is het hier een zeestraat geweest. We lunchen bij de busjes. Vale gieren trekken onze aandacht. Na de lunch rijden naar een hoog gelegen stuwmeer – La Mesa. Dit stuwmeertje wordt 's nachts met goedkope stroom volgepompt, om overdag weer gebruik te kunnen maken van de waterkracht. Hier maken we nog een botanische stop en genieten van een prachtig uitzicht.

We drinken koffie op het terras van het cafeetje en rijden op weg naar huis langs een winkeltje van de camping om te zien wat er zoal te koop is.

We zien terug op een mooie dag met veel bloemen en interessante uitleg door Willem over de geologie van de streek.

Maandag 21 april

programma Rit naar Laguna Dulce en Laguna de Fuente de Piedro

dagverslag

Marina

Na het ontbijt van half 9 zijn we startklaar om met de twee busjes om 9 uur te vertrekken. We gaan via Embalse del Combe de Guadalupe langs een van de vele stuwmere van deze streek. In de ochtendnevelen maken we een stop om de flora van het mergelland te bekijken. De vogelaars zien een roodborsttapuit, terwijl de plantenmensen langs de berm van de graanakkers veel nieuwe soorten ontdekken: gladiool, moricandia, centaurea, convolvulus tricolor, vogelmelk, ganzenbloem, en heel veel distels.

Na een half uur rijden we verder richting Teba -Ronda. Langs de helling van de blonde rotsen zien we wel 23 vale gieren zweven. Even later maken we een stop bij Teba om een gorge te zien. Langs de kant van de weg groeit weer van alles, ook volop witte leeuwenbekken, asphodelus, en ferula. De plantenzak van Bep wordt weer goed gevuld. Een crusifeer van groot formaat gaat mee de bus in: crambe filiformis. De telescopen worden geïnstalleerd om de gorge te bekijken. Al gauw ontdekken de vogelaars: de aasgier, zwaluwen, Europese kanarie, rotsduiven bij Tajo del Molino. Bij het dorpje zijn kikkers te horen, die zich ophouden in een zwembad. Het kost even moeite de enthousiastelingen weer in de busjes te krijgen naar Campillos. Aan het begin van Campillos worden om half twaalf de busjes geparkeerd op een parkeerplaats. We gaan te voet op zoek naar de supermarkt; nu ieder om voor zichzelf boodschappen te doen voor de lunch.

De supermarkt blijkt niet zo dichtbij. We kunnen ons Spaans oefenen om de weg te vragen en zo vinden we de bakker, en een grote supermarkt. Anderen vinden een kleine supermarkt en de sigarenwinkel waar postzegels te koop zijn. We moeten om 11.55 u terug zijn, om het programma niet verder te laten uitlopen. Op weg van Campillos naar Antequera komen we langs een meertje waar de vogelaars flamingo's ontdekken. We besluiten even te gaan kijken, maar langs deze drukke weg is het te gevaarlijk. Een Spanjaard maakt ons erop attent, dat er even verderop een vogelhut is. En dat is zo. Bovendien is er een picknickplaats.

We zien zeker 70 flamingo's, lachsterns, steltkluten en gewone kluten in Reserve Natural Laguna Dulce. (Later hoorde ik van de gids in Donaña dat hier de flamingo's over 1 maand gaan broeden).

Boven ons hoofd zweeft een vale gier. Het bleek dat in 1989 hier een aantal meertjes, totaal 85 ha, tot natuurgebied zijn verklaard, met een vogelhut bij de grootste Laguna Dulce (55ha). Het leek ons een goed idee om aan de picknicktafels de lunch te gebruiken. Willem heeft de coördinaten genoteerd in zijn GPS apparaat. De busjes werden opgehaald, en een uitgebreide lunch smaakte ons goed.

Laguna Dulce

Om 14 uur gaan we verder naar Laguna de Fuente de Piedro over de '382' naar Antequera. We slaan af richting Sierra de Jguas. Onderweg genieten we van een afwisselend en kleurrijk landschap. Veel olijfboomgaarden op roodbruine aarde. De jonge boompjes zijn geplant in zwart plastic buizen, en worden met slangen van water voorzien. Later is hier bij iedere boom een heuveltje. Soms zijn ook wijngaarden geplant met heel lage boompjes. Er zijn ook akkers met graan of andere gewassen. Voor de spoorlijn gaan we links af naar het meer. We komen dichtbij het meer en zien achter het hek dat erom heen is geplaatst veel flamingo's in groepen, maar ook ander vogels.

Het blijkt dat het informatiecentrum de eerste dagen van de week gesloten is, en we kunnen er dan ook niet in. Wel proberen we nog wat te kijken naar de planten uit dit gebied. Het was wat minder spectaculair als bij de eerste stops. Maar we vonden wel veel rood en blauw guichelheil, enkele orchideeën, veel distels, en langs het meer Tamarisk. Bij het vertrek was onze hulp nodig om een ander busje te starten, omdat de accu leeg was. Helaas waren de startkabels te kort. Maar later zagen we het busje toch rijden. We maakten aan de ander kant van het meer bij Mirador de la Vicaria nog een stop om naar zoutplanten te kijken. Dit gebied ligt ook op de vroegere zeestraat uit het Trias zoals Willem vertelde. We vonden zoets als zeekraal, en speciale weegbreesoorten, schijnspurrie, maar niet grotere zoutplanten. We besluiten om 17 u weer naar het hotel te gaan. Onderweg bij Ruto de la Eterna maakt Martien ons erop attent dat de witte strepen in het meer aaneengesloten rijen flamingo's zijn. Het weer is uitstekend deze dag, en we hebben flink genoten. Thuisgekomen hebben we de tijd de wederwaardigheden te verwerken. Toos vertelde dat ze die dag waarschijnlijk de Moorse wormhagedis had gezien (zie ook blz. 180 in Elseviërs amfibieëngids).

Dinsdag 22 april

programma Vallei van Guadalhorce, Hacho, Sabinal-vallei

dagverslag

Map

's Nachts hoorden we de wind al om het hotel jagen. Dat belooft niet veel goeds, want ook de verwachting was slecht voor deze dag, volgens Thijs, en ja hij kreeg gelijk, jammer genoeg. Na het ontbijt, dat deze ochtend uit gevulde koek en toast bestond zijn we om 9.20 uur vertrokken.

In Alora even voor de lunch ingekocht en dan naar de Guadalhorce, een rivier waar je goed het hoogteverschil kon zien. Als de rivier zo hoog komt dat de grond van de ene kant door de stroming naar de andere kant wordt vervoerd, ontstaat daar weer vruchtbare grond, die dan weer kan worden gebruikt voor de citruseelt. Nu, in de droge bedding zag je veel verschillende soorten gesteenten, zoals conglomeraat, kwarts, serpentijn. Ondanks het minder mooie weer zong de Nachtegaal het hoogste lied en tot plezier van de vogelaars liet ook de Kleine zilverreiger zich goed zien. Dan verder naar de Monte Hacho, waar het echt koud was. Een gedeelte van de groep ging met Willem mee omhoog, een erg ruig ongerept gebied. De anderen hielden het bij de weg en de berm. Toen we om 1 uur weer in de busjes zaten begon het te regenen of liever plenzen, en we wilden nog lunchen!

Gelukkig kwamen we langs een restaurant en dan heb je toch echt geluk met een spaans sprekende leider. We mochten binnen onze meegebrachte lunch nuttigen. En natuurlijk bestel je dan een kop heerlijke warme koffie of soep. Nu de lunch in restaurant 'Venta los Conigelos' naar beneden, naar het dal van de Rio Sabinal een behoorlijk steil pad met rode klei of nee mergel die als kauwgum aan je schoenen bleef plakken. De regen die zachtjes weer begon, ging al snel over in een hoosbui! Wij lopen en de chauffeurs terug om de busjes onderaan de helling op te halen. Maar waarom moest dat zolang duren? Er werden twee Havikarenden gezien en dan stap je niet in, dan doe je de achterklep open en stelt je telescoop op en kijkt en kijkt en vergeet dat er mensen op 'mergelkluiten' in de gietende regen zoeken naar onderdak. Wij - Lidy, Ineke en ik - probeerden wat droogte te vinden onder een olijfbom, nou dat is natuurlijk onzin. Lidy bleef staan, maat Ineke en ik zijn doorgelopen. Eindelijk werden we opgepikt in een busje waar je de prut wel uit kon schrapen, wij maakten dat er niet beter op. Uit de verhalen maakten wij op dat de terugkeer beneden niet zomaar ging. De busjes slipten en konden slechts met grote moeite keren en omhoog kruipen. Dat werd dus niet de hellingproef maar de 'mergelproef'.

Even in Ardales gekeken naar een tabakswinkeltje voor postzegels, maar dat was gesloten, dus dan morgen maar weer geprobeerd.

Op naar het hotel waar de modderschoenen in het portiek uitgingen. Om half 6 werd er toch weer driftig gedetermineerd, leuk woord hè? Onder het diner gezellig nagepraat over de toch geslaagde modder-regendag.

Havikarend
Het dal van de Guadalhorce

Woensdag 23 april

programma Via Carratraca naar Sierra de Aguas en Hacho

dagverslag

Vanmorgen voor het eten vogels wezen kijken. Het regende wat en het was koel weer. Van de brug kon ik de wielewaal horen en zien, een prachtige vogel zo geel en dat tropische geluid dat doet me wat. Verder een reiger, puters en een witte kwik. We zijn in Ardales boodschappen wezen doen, daarna naar Sierra de Aguas. Willem vertelt over het verre verleden alsof hij er bij is geweest. Zijn vakgebied wordt aan ons duidelijk gemaakt.

Jo

Hoe de serpentijnsteen als magnum de aarde opheft, kloven ontstaan, waar de regen op de mergel de zaak langzaam maar zeker doet wegglijden, hoe de erosie door de miljoenen jaren haar invloed doet gelden. Wat heel interessant gevonden werd, is het verhaal dat de afgeplatte bergen in de wijde omtrek voorheen de bodem van de toenmalig zee is geweest. Ook dat er een doorgang van de atlantische oceaan naar de middellandse zee het een en ander aan sporen heeft nagelaten, verschillende steensoorten zo dicht bij elkaar doet een groot architect vermoeden. Ook al is niet iedereen daarvan overtuigd.

We zien ook een stuk kaliecarbonaat naar ik meen, waarin mica-glinsteringen te zien zijn. Door dit alles zijn verschillende zuurgraden dicht bijeen, wat tot gevolg heeft dat verschillende planten en plantengroepen soms scherp gescheiden op korte afstand aglomaraat, leisteen, mergel, bikkel harde kalksteen wat wonderlijk mooie kleur verschillen laat zien. Genoeg hier over.

Ernst en Jop zien als eerte de havikarend, de floristen vonden vier soorten orchideeën. Op de laatste berg de Monte Hacho ging het behoorlijk hard waaien. Daarna naar ons goede hotel, waar ons de warme maaltijd wacht. Een mooie en leerzame dag is voorbij.

Sierra de Aguas

Donderdag 24 april

programma Antequera en El Torcal

dagverslag

Jan

We vertrekken om 9.20 uur richting Antequera langs een stuwmeer. Er is een hoge mist en het is windstil. Na een half uur rijden stuiten we op de aanleg van de hoge snelheidslijn Sevilla – Malaga. Ze zijn aan een viaduct bezig en even verder is een berg half afgegraven. Daar is geen doorkomen aan. De floristen maken van deze stop gebruik en vinden *Scilla peruviana* (de blauwe sterhyacint). We moeten een detour maken. Even verder maken we een korte stop en laat Wim ons een gipshelling zien. Het materiaal is sterk verweerd. Inmiddels is de zon doorgebroken. Even voor Antequera zien we in een olijfgaard 3 rode patrijzen en even verder op telefoondraden 5 bijeneters. In Antequera brengt een steil straatje ons naar het centrale plein, Plaza de San Sebastian. Het wordt terrasje pikken, sightseenen en shoppen. Om 13.00 uur worden we opgehaald en daarmee blokkeren twee blauwe busjes alle doorgaand verkeer. Met grote behendigheid laveren de chauffeurs de busjes door de smalle straatjes en stoppen voor de Iglesia de Santa Maria La Mayor, waar we op de trappen lunchen. Vanaf dit hoog gelegen punt hebben we niet alleen een schitterend uitzicht op de stad, maar ook op de 'slappende indiaan'. Het is inmiddels korte-broekenweer. Om 14.30 uur verlaten we Antequera en rijden naar het natuurpark 'El Torcal'. Dit is een indrukwekkende formatie kalkzandsteen, afgezet tijdens de Jura. Als op elkaar gestapelde pannenkoeken liggen er torens van rotsblokken. We zijn niet de enige bezoekers. Twee busladingen Spaanse schoolkinderen gillen en rennen tussen de stenen. We ontlopen de drukte en komen op een helling waar tussen de struiken een kudde steenbokken wordt waargenomen. Het gebied ligt duidelijk hoger dan we tot nu toe gewend zijn, want overal staat de *Asphodil* nog in bloei. Wat de vogels betreft laat de zwarte roodstaart zich goed zien. Op de terugweg probeert Thijs zich de plek te herinneren waar hij een fotogenieke *Scilla peruviana* had gezien, maar tevergeefs. We stoppen op een door geiten kaalgevreten helling langs het stuwmeer waar de vogelaars iets verwachten.

Het is de laatste dag in ons hotel. Er is geld opgehaald voor het personeel, hetgeen door Willem na het diner wordt overhandigd met een toespraakje. Even later biedt de eigenaar de dames van de groep als afscheid een roos aan. Een charmante afsluiting van een 5-daags verblijf in La Posada del Conde.

El Torcal

Vrijdag 25 april

programma Reis naar El Rocio, Coto Doñana

dagverslag

Thijs

Kwart over 9 vertrokken we van Hotel Meson in La Posada del Condo naar ons volgende adres in El Rocio. Hier gaan we 4 nachten slapen in Pension Restaurante Bar Isidro vlakbij het deltagebied Nationaal Park Doñana om inkopen te doen voor onze lunch. We waren tot nu toe bijna altijd in kleine winkeltjes terecht gekomen, maar hier kwamen we nu eens in een grotere supermarkt, waar je tenminste alle kanten op kon lopen.

Onder het rijden vlogen verschillende landschapstypes voorbij, beboste heuvels met Eiken, Kurkeiken en eindeloze olijfgaarden die allemaal keurig op een rijtje stonden. Een paar kilometer verder staken kale rotsen van kalksteen uit het landschap op, daar vlogen weer Vale gieren langs. Maar iets later stonden er weer Eiken en Kurkeiken waaronder koeien stonden te grazen.

Sommige bomen zagen er heel erg oud uit. Volgens Willem houden ze daar varkens onder, die er lekker rondscharrelen en daar komt de meest dure ham vandaan (Pascarekra, de zwarte poot), dat zijn heel grote hammen. In deze streek is deze heel veel waard. Een andere heel goede ham is de Serrano-ham.

Deze vorm van landgebruik is goed voor het landschap en voor de bodem. In Esmandoera komt deze vorm van landbouw ook voor.

Een Slangearend vloog ook rond, deze werd door meerdere mensen gezien.

We reden via het stuwmeer Embalse de Bornos. Daar werd het landschap veel vlakker en we reden zo het Nationale Park van Donana binnen. Het park is ruim 75.000 ha wildernis aan de monding van de Guadalquivir, de Spaanse term voor het Arabische woord voor grote rivier. Na even gezocht te hebben zijn we met een pontje deze rivier over gevaren. We moesten wel even wachten op een Nederlands schip, de Sneekerdiep uit Willemstad. Eenmaal aan de andere kant stonden we in Coria del Rio, waar we aan het water onze lunch hebben opgegeten.

Voordat we naar El Rocio gingen rijden zijn we onderweg nog een keer gestopt om langs de weg even naar planten te kijken. We vonden Cistus ladanifer, deze plant heeft een witte bloem en is vaak gevlekt, is 70 tot 100 cm hoog en kan 2,5 m breed worden. Deze groeit vaak in droge bossen, rotsige hellingen en komt voor in zuid Frankrijk, Portugal en Spanje.

Later in de middag aan de westkant van het Park Donana, kwamen we in het uitgestrekte dorp El Rocio aan. Tot onze grote verbazing had het geen straten, maar alleen brede zandwegen. Die worden gebruikt voor 500.000 bedevaartgangers die hier jaarlijks met Pinksteren tijdens de Romeria del Rocio neerstrijken. Er worden ook versierde paard-en-wagens in de stoet meegevoerd.

De rest van het jaar leven er in het witte dorp maar 650 inwoners, die het meest wonen in houten huizen van 1 of 2 verdiepingen met een veranda met balken om

Guadalquivir

paarden aan vast te binden, waardoor het geheel de sfeer van een wildwestdorp krijgt. De meeste panden in El Rocio zijn van hermandades, broederschappen van gelovigen die hier in de loop van het jaar in het weekend vaak kleinere feesten vieren. Ook staat er een hagelwitte kerk die ondanks het barokke uiterlijk in de jaren zestig van de vorige eeuw is gebouwd. Er staat een beeld in de kerk van de Virgen del Rocio, één van de populairste beeltenissen in Andalusië van Maria.

Na friet gegeten te hebben kwam ik toe aan het noteren van de vogelwaarnemingen van die dag, waarvan ik er een paar wil vermelden: Kleine zilverreiger, Rode patrijs, Usvogel, Wielewaal, Roodkopklauwier en Kleine plevier. Morgen in Park Doñana hopen we nog veel meer vogels te zien.

Zaterdag 26 april

programma Coto Doñana: natuurparken El Acebuche en La Rocina

dagverslag

Gisteravond laat waren wij in het plaatsje El Rocio aangekomen. Voor de volgende dag was er gepland, heel vroeg een vogelexcursie in de plaats zelf, hierna het ontbijt en het bezoeken van twee natuurparken, El Acebuche en La Rocina.

Sjef

Bij het opstaan keek ik naar buiten, het was zeer grauw en motregende een beetje. Geen goed vooruitzicht dus voor deze dag. Even voor het ontbijt, kwamen de vroege

vogelaars terug, geen bijzondere waarnemingen. Nu vroeg ontbijten, vergeet het maar! Iedereen was verzameld onder de waranda en sprak over dit vreemde dorp (met zandwegen in plaats van asfalt en tegels), paarden en jeeps. Ook kwamen er verhalen over reizen naar verre oorden en sterke verhalen. Maar het restaurant bleef potdicht! Iedereen had er geen goed woord voor over toen het restaurantgedeelte ruim een half uur te laat open ging, dus vlug eten en op excursie. Er moesten nog inkopen gedaan worden en bij de politie aangifte werd gedaan van verdwenen wielodoppen. Tijdens het bezoek van Willem aan de politie, pasten Bep en ik op het busje en deden aan plantjes in de tuin van het politiebureau.

Na enige tijd kwam Willem uit het bureau en de anderen uit de supermarkt. Zij vertelden dat er processies waren met zeer fraai uitgedoste mannen en vrouwen die de beeltenis van Heilige Maria meedroegen.

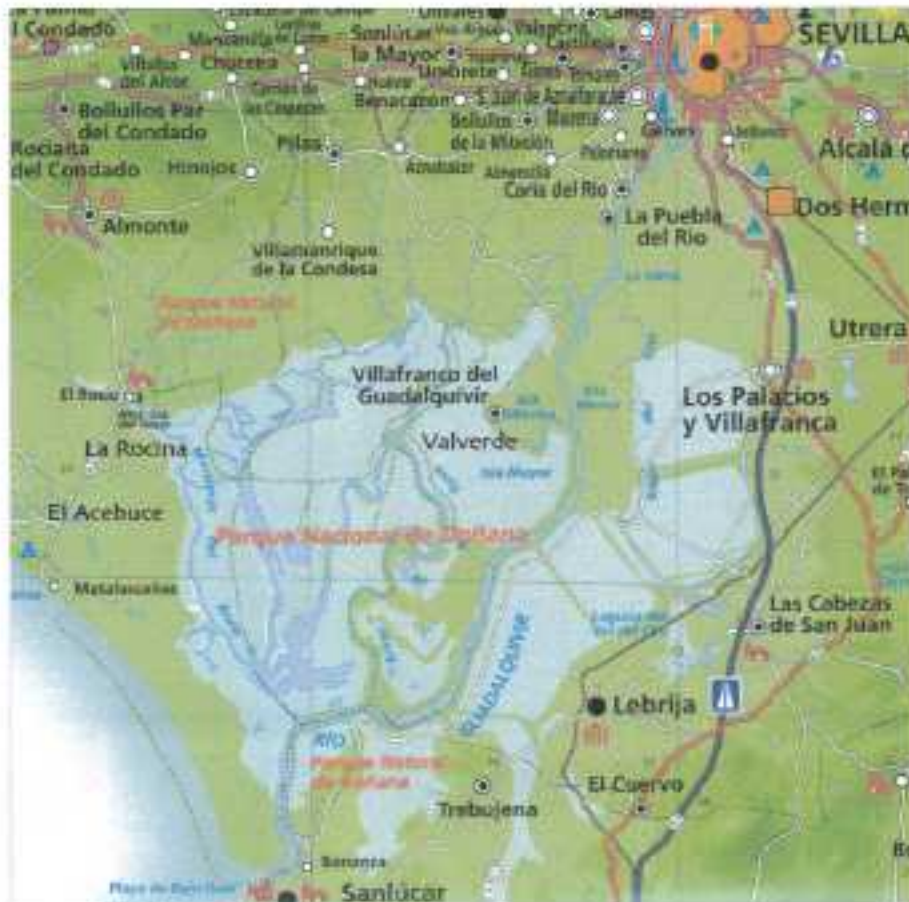
Met grote spoed hebben wij El Rocio verlaten om in het westelijk gelegen park El Acebuche een vogelhuttentocht te maken. Daar ik zelf niet in alle hutten ben geweest zal ik iets vertellen over een opgevangen discussie. Veel discussies ontstonden over of de vogel nu wel of geen oogstreep en/of diep ingesneden vleugels had. Wat is zijn kleur en die van de poten. Hele discussies ontstonden tussen Martien en Ernst over welke vogel nu eigenlijk op de lijst mocht komen staan! Een ander; wat vliegt daar onder dat wolkje, een ooievaar, niets bijzonders. Maar een volgende hut leverde meer op, de vogelaars werden enthousiasat, het duurde even voordat iedereen de vogel opgespoord en gezien had: een Woudaapje! Was er nog iets bijzonders over de flora te vertellen? Jazeker er werd een parasiet gevonden die op de

wortels van cistisroosjes groeit.

Bij het Centro Information Las Rocinas hebben we geluncht en vertrokken daar om 15.30 uur naar El Rocina. Een grote groep mensen heeft enkele vogelhutten bezocht. Enkele vogels die men had gezien: de Ibis, Zilverreiger, de Lepelaar en Krooneenden.

Ten opzichte van het vorige park kregen wij opeens te maken met een heel andere vegetatie. Er kwamen bramen, kamperfoelie, adelaarsvaren en lisodden voor.

Op weg naar de uitgang van het park kwamen we nog volgens zeggen een rat tegen. In de bus op weg naar ons pension Isidore, hebben we nog een stop gemaakt bij een restaurant. Aan de achterzijde hiervan keken wij op een drassig weiland met paarden erop en aan de einder een groep flamingo's en het zonovergoten witte dorp El Rocio. Na een slecht begin van de dag was het weer eind goed al goed.

Zondag 27 april

programma Coto Doñana: Valverde

dagverslag

Cary

Het is schitterend weer. Een staalblauwe lucht boven het dorp. Door de grote en brede "zandstranden" lijkt het of je dicht bij zee zit. Maar de Atlantische Oceaan is nog 15 km ver. Na het ontbijt met geroosterd brood is het snel vertrekken. Eerst een stuk naar het zuiden over een asfaltweg en dan even voor Matalascañas linksaf het bos in. Het wordt al warm, maar hier is het heerlijk koel. Nauwelijks uitgestapt wordt de Hop gehoord en ook in een flits gezien. "Vogelmensen" lopen met de neus en de kijker naar boven te gluren. "Plantenmensen" lopen met de neus naar de grond naar beneden te gluren. Wat, dacht ik, zullen de vogels van deze vreemde wezens denken; met hun neuzen naar boven of beneden. Gelukkig filosoferen vogels niet. Het is een korte stop en we keren terug via El Rocio naar Villamanrique de la Condesa. De weg loopt door een dennenbos van Parasoldennen. De bossen zien er goed onderhouden uit met als ondergroei o.a. Cistus of andere lage struikjes, doch de ondergroei is niet gesloten. Je kunt ver het bos inkijken. In de buurt van Villamanrique veel bouwland. Ooievaars fourageren daarop. Onder wat boomgaarden lopen koeien. Wat opvalt is dat de olijfgaarden goed schoongehouden worden door te ploegen. Dus geen leuke planten in de olijfgaarden. De asfaltweg houdt op en een lange zandweg ligt voor ons met links en rechts weiden. En daarop de vogels waarvoor we zijn gekomen. Toch even een klein vogellijstje. We zagen: Bijeneters, Zilverreigers, Bonte reiger (?), Lepelaars, Flamingo's, Kortteenleeuwrik en nog veel meer. Je komt ogen te kort. Het is uitstappen, kijken, weer instappen, een km rijden, uitstappen en weer kijken. We komen dan ook om ca 13.30 uur in het bezoekerscentrum José Antonio Valverde aan. De opzet van het gebouw is aardig. Van buiten doet het denken aan een boerderij, van binnen is het heel ruim met veel glas. Je kunt overal op het water kijken naar vogels, eenden etc. Roos en ik zien de Grote karekiet boven op een rietstengel zingen. Een duidelijk uitleg is te zien over de geschiedenis van het landschap met vogelgeluiden daarbij. Buiten zijn nog observatieplaatsen en een hut waar je een goed overzicht hebt over de plassen. De plantenmensen komen ook aan hun trekken. Bep loopt met een zak vol vreemde soorten die nog op naam gebracht moeten worden. Leuk huiswerk voor vanavond. Na ruim een uur vertrekken we weer. Dezelfde weg met hobbels terug. Zeer voldaan komen we terug in El Rocio. Voor Bep en Marina blijken de mieren bezit genomen te hebben van hun kamer. De mama van de hoteleigenaar komt met dochter en een grote spuitbus en gaat de mieren hiermee te lijf. Helass worde de dode mieren niet geruimd! En zo eindigt een warme, leuke, gezellige excursiedag.

Valverde

Maandag 28 april

programma Coto Doñana: Excursie met gidsen, Valverde

dagverslag

Ernst

Onvoorstelbaar! De ontbijtzaal, of juist de bar, ging speciaal voor ons om vijf over halfacht open en de gids voor onze tocht naar het Parque Nacional de Doñana was er al om kwart voor acht met twee auto's en chauffeurs. Een half uur later waren we vertrokken. We wisten wel dat we niet in het park zelf zouden komen, maar we hadden hoge verwachtingen ondanks de mist. We bleken weer te rijden richting Villamanrique de la Condesa en waar we gisteren onze eerste stop maakten sloegen we nu de brede zandweg in, de bedevaartsroute naar El Rocio. Vele kilometers reden we door een bos van parasoldennen op prachtig groene bodem. De mist gaf de kruinen van de bomen een bijzondere sluier. Na een stop om de vogels en planten langs de weg wat beter te bekijken passeerden we een landhuis waar tot voor enkele jaren de grootgrondbezitter nog woonde en dat op de kaart staat aangeduid als Palacio del Rey, vroeger de plek van een jachtslot van de koning. Het landschap veranderde er, werd opener, afwisselender, de weg slingerde meer en de mist was inmiddels geheel verdwenen. We maakten een tweede stop om onder meer te kijken naar bijeneters en hun woningen, gaten in de grond die je in je onwetendheid voor muizenholen zou hebben gehouden.

In zuidwestelijke richting rijdend kwamen we in steeds dichtere vegetatie en ineens waren we bij een hek, in de buurt van de Casa de la Cañada Mayor, en gingen we toch het eigenlijke park in over een landweg tussen dichte struiken en weelderige begroeiing. We mochten echter niet zomaar de auto uit, maar moesten wachten tot we op een punt kwamen waar de bebossing overging in het moerasland van de Guadalquivir. Daar konden we de bus uit en boven de vlakte naar de vogels kijken. De zwarte wouw domineerde er.

Maar wat ons nog te wachten stond konden we toen nog niet bevroeden. We reden verder, richting bezoekerscentrum Valverde, passeerden al gauw het hek waarlangs wij het eigenlijke park weer verlieten, maar hadden nog kilometers lang door de wetlands tot Valverde te rijden. Er werd vele malen gestopt, de eerste keer in de hoop de keizerarend te zien, maar het werd slechts de slechtvalk. Vóór we om één uur in bezoekerscentrum Valverde aan de lunch konden gaan hadden we al zandhoenders, vorkstaartplevieren, kleine kortteenleeuweriken en allerlei ruiters en andere waadvogels gezien.

In het bezoekerscentrum hadden we tot halfdrie de tijd om ons brood weg te kauwen en om opnieuw naar het gedoe van al die reigerachtigen in hun uitgestrekte

broedkolonie te kijken. Ook op het water en in het riet was het een drukte van jewelste, maar we waren nieuwsgierig naar wat de verdere reis ons zou bieden. Dat was landschappelijk niet veel nieuws meer, want we reden eerst weer langs de knobbelmeerkoeten van gisteren en koersten daarna, over even beroerde wegen, richting Villamanrique, maar nu dichters langs de Rio Guadiamar. Daardoor konden wij zien dat ook Spanje in zijn wetlands gemalen nodig heeft om de landerijen te bemalen en droog te houden. Er zijn in de uitgestrekte uiterwaarden en moerassige gebieden vele kanalen en wetingen gegraven en er werd uitgebreid gedraineerd. Wij staken nog een keer een waterloop over (misschien was het wel de Guadiamar) in de hoop om in een rijstveld nog een bijzondere ooievaar aan te treffen, maar dat was een vergeefse omweg. Dat leek ook het geval te worden met de speurtocht naar de griel. We waren alweer op de route die we gisteren ook reden, toen we af sloegen het binnenland in en uitstapten met al wat we aan kijkers bij ons hadden, maar de griel vonden we niet. De gids weet echter waar zijn vaste klanten huizen. Na lang speuren had hij eindelijk een exemplaar te pakken en konden wij, vaak met veel moeite, zien hoe een griel er uitziet. Hij heeft ons, op een ander weiland als je het zo durft noemen, er nog een laten zien.

Het was het einde van een schitterende excursie, maar we zouden nog een interessante waarneming doen voor we om zes uur 's avonds thuis waren: de weg van Villamanrique naar El Rocio kent een aantal rotondes waar geen zijwegen zijn. De verslaglegger van vandaag vindt ook zo iets een bijzondere waarneming.

Griel

Dinsdag 29 april

programma Reisdag naar Ronda via Grazalema

dagverslag

Lidy

De afstand die we vandaag moeten overbruggen is zo'n 230 km, en we vertrekken zoals gewoonlijk, om kwart voor 9 en rijden het eerste stuk via dezelfde weg als heen tot de veerpont.

Het traject gaat voor een groot gedeelte over de A 483. Via Villamanrique, een goede weg, reden we wel door de mist terwijl eerst de zon scheen. Na een poosje zaten we trouwens weer in de zon! Het afscheid in pension Isidro was héééé anders dan vanuit ons eerste hotel.

Onderweg in ons busje vangt Job* een teek uit het haar van Roos en drukt die heel handig met de nagel dood! Ze had er ervaring ermee omdat haar hond wel eens met teken thuis kwam. Van Villamanrique naar Pílas en Aznalcázar, via Isla Major naar Pueblo del Río, waar we boodschappen voor de lunch hebben gedaan. Daarna met de veerpont over; het was inmiddels 11.20 uur. Onderweg naar Villafranco een koffiestop gehouden toen we een geschikte plek zagen, en daarna verder richting Villamartin wat natuurlijk door ons werd vertaald als 'de villa van Martien'. Verder en na Villamartin de afslag naar el Borque genomen. Na Prado del Rey komen we in het groene gedeelte, waar we de juist gekochte lunch genuttigd hebben.

Op de driesprong Bosque-Benamahoma-Grazalema namen we de laatstgenoemde weg en gingen in slingers omhoog over de pas. Het hoogste punt was 1103 m, Puerto de el Boyar. In Grazalema met elkaar op een terrasje in de zon gezeten en een consumptie 'uit de pot' genoten.

Om half 5 weer in de busjes en op voor de laatste etappe (in de buurt van Ronda) via de A367 (Campillos) naar hotel Cotijo. We kwamen er om half 6 aan en het bleek een camping te zijn, waar nog volop aan gewerkt werd en waar bij het huis nog steigers stonden. Bange vermoedens bij iedereen en niet in het minst bij Willem. Hij had dit namelijk uitgezocht.

En zeker na onze ervaringen in Isidro! Maar het leek erger dan het was. Willem kwam terug met iemand die sleutels had van de kamers achter het hoofdgebouw en van 2 huisjes verderop

op de camping. Er stonden daar 5 maar er moesten duidelijk nog meer worden gebouwd.

Een zwembad was er wel, en er stond een enkele caravan. De kamers waren ruim en ieder had een terras ervoor met twee stoelen. Tevens lag er een tuintje in aanbouw, waar 's avonds nog in de gauwigheid planten in werden gepoot.

Wel was er een TV op de kamer. Enkele laden onder het tafelblad ontbraken nog en die werden om 19.00 uur gebracht (ik had ze niet gemist). Er was een royale douche-toilet ruimte, vergeleken bij het vorige pension. Haken of plankjes ontbraken echter nog. Iedereen was opgelucht!!!! en het eten was goed verzorgd.

Woensdag 30 april

programma Ronda, Acinipo (Ronda la Vieja)

dagverslag

Roos

Na een koude nacht in ons mooie nieuwe onderkomen, staat om 8 uur 15 het ontbijt klaar met warempel vlees (voor zeer scherpe tanden!).

De weersvoorspelling was slecht. Maar het valt mee: wisselend zonnig en vrij koud. 9 uur vertrek naar Ronda. Achterklep van het busje van Martien laat los, daarom een stop. Even terug om te kijken of Willem daar is. Nee hoor. Dan maar op eigen kracht. En al vrij snel heeft Martien zijn busje in een parkeergarage in Oud Ronda gezet. Het busje van Willem staat bij de VVV en daar vinden we elkaar.

We bekijken de kloof; prachtig! Vervolgens de Plaza de Toros, 'n mooi antiek bouwwerk voor een antiek, bloederige sport. Er worden een paar groepsfoto's gemaakt en na het museum zijn we vrij tot 13.00 uur.

Onderweg op een helling met mooi uitzicht zien we een hop wegvliegen. Daar lunchen we, begeleid door een nachtegaal.

Om 14.40 komen we bij Yacimiento Arguelogico de Acinipo. We zien op een grashelling bergjes van grote keien. Bovenop de heuvel een Romeinse muur met daarachter een Romeins Amphitheater, uit de rotsen gehouwen. De zon komt telkens door: mooi vergezicht. Weer beneden zien we daar o.a. *Scrophilliria Trifolia*. Heel mooi!

Om 15.30 uur rijden we door een mergellandschap en stoppen bij een graangebied. We vinden daar een juweel van een akkertje, waar de wilde planten het beter doen dan het koren.

We rijden verder en om 16.45 laatste stop bij een lange brug op hoge pijlers over spoorlijn en snelstromend riviertje. In het dal vinden we o.a. de Kleine Artsjok *Cynara Cardungulus* en veel *Ophris Lutea*. Ineens worden we opgeschrikt, want het treintje toetert!

Om 19.45 houdt Willem een voorbespreking voor donderdag op het 'terras' van Cary en mij. Tijdens het diner van 20.00 uur vertelt Thijs, dat er een nieuw kabinet is. Dan laat hij ons de foto zien! Wat hebben we gelachen!

Na de maaltijd krijgen de koukleumen een extra deken mee. We gaan nog even naar onze buurvrouwen Bep en Marina om planten te bekijken. Daarna kruipen we in onze fijne bedden.

omgeving Ronda

Donderdag 1 mei

programma Sierra de las Nieves

dagverslag

Jop

De Spanjaarden hebben een vrije dag. De lucht is betrokken, weinig wind en niet koud. Het ontbijt is rommelig, we krijgen voor de lunch grote 'broodjes' mee die ieder op zijn manier belegt. Als we langs Ronda naar het zuiden rijden hebben we een mooi zicht op de nieuwe en de oude stad. We passeren de Rio Guadalete, de rivier door de Rondakloof. De weg is ingehakt en de rotswanden waar we langs rijden hebben een mooie rode kleur. Bus 'Willem' zag onderweg een steenuil, wij helaas niet.

Dan passeren we een hek van het natuurpark Sierra de las Nieves. Al direct menen we een steenarend te zien, maar helaas, de steen klopt, de arend niet. Wel zien we, even verderop, twee rode patrijzen. De weg gaat sterk slingerend omhoog door een bosgebied met veel begroeiing, o.a. pioenrozen, bremrapen, stinkend nieskruid. Veel jonge boompjes staan met een bescherming van gaas tegen wildvraat. Ook staan er links en rechts hekken langs de weg: 'coto privado de caza'. Willems bus voor ons maakt behoorlijk veel stof. We houden afstand en rijden door tot de parkeer- en picnicplaats los Quejigales. Er waait een frisse wind.

We zoeken het voetpad omhoog langs de Cañada del Cuerno. Het is een goed begaanbaar, steil pad. Ieder zocht voorzichtig zijn weg en Ernst en ik haken af en komen terecht op een mooie grasvlakte met aan één zijde een steile wand. Aan de voet van een dode boom met kaal wortelstel kijk ik uit over een grandioos landschap met dennen, sparren (o.a. de abies pinsapo), loofbomen die net in blad komen en veel bloeiende asphodil. In de rotswand zitten diepe gaten, je kunt er wel in schuilen. Iets lager vliegt een klapekster. De zon is lekker, de wind nog fris. Ernst leert de baardgrasmus kennen.

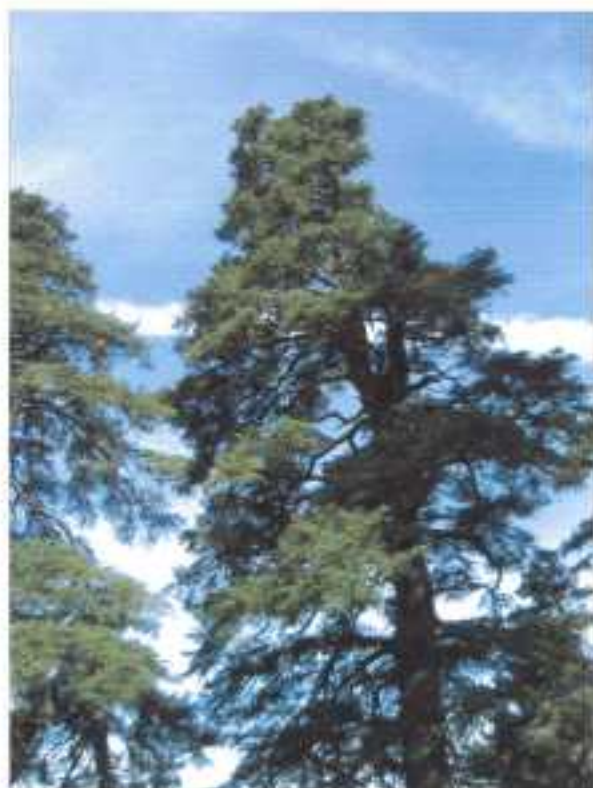
We zijn niet hoger gegaan en na onze lunch liepen we via een makkelijker weg terug naar de parkeerplaats waar een deel van de groep op het afgesproken tijdstip, 13.30,

terug was. Druppelsgewijs kwamen er meer terug met de boodschap dat het wat langer zou duren vanwege de bijzondere eiken 'quejigos' die verder weg bleken te staan dan gedacht.

Cary had de sleutels van de busjes, maar de leiders, Sjef en de twee Abma's zaten heel hoog. Martien en Sjef waren als laatsten terug, om 14.15.

Een andere hoge weg bleek na 50 meter al afgesloten, dus terug naar de oude route en gestopt bij schitterende pioenen. Ook een dwergarend met prooi die in de vlucht werd geplukt vertoonde zich. De poppenorchis leidde tot veel commentaar. Nieuwe stop bij Sendero Conejeros met weer een kleine wandeling, opgefleurd door vele bloemen en planten.

Willem had nog een geheim voor de terugweg: bij café Rincon Taurino aan de A 376 werd gestopt om het 45-jarig huwelijks van Jo en Map Abma te vieren. We hebben lekker buiten gezeten met koffie of iets anders en heerlijke taart gegeten.

Abies pinsapo

Vrijdag 2 mei

programma Genalguacil • filliet - schist- gneis - serpentijn

dagverslag

Ernst
Map

Onder een wolkenloze hemel vertrokken we om 9.05 uur richting Algeciras via de A 369, maar omdat er wegwerkzaamheden waren moesten we een grote omweg maken en rijden richting Grazalema tot het dal van de Guadiaro. Daar verlieten we de grote weg om al bij het eerste het beste riviertje, de Guadalavín geheten en stellig een zijtak van de Guadiaro, naar vogels te speuren. Ik heb wel de indruk gekregen dat de plantenmensen zo genieten van welke stop dan ook dat zij nooit als eersten weer bij de bus terug zijn. Onze route kruiste bij Benaoján de spoorlijn die we eergisteren al hadden leren kennen op de terugweg van Ronda la Vieja, toen we ook een rivierdal hebben bekeken. Voorbij Benaoján hadden we links het dal met de Guadiaro en de spoorlijn, rechts waren de bergtoppen en hier en daar stelde wanden met grotten. Bij Jimera de Libar gingen we opnieuw de spoorlijn over en bereikten bij Atajate de hoofdweg. Die volgden we nog tot Algatocín, gelegen op 718 meter hoogte, vanwaar we afzakten naar de Genal, waar we op de terugweg nog zouden stoppen.

Genalguacil

Eenmaal de rivier over kozen we de weg die eindigt in Genalguacil, door Martien in zijn infobrief een juweelplaatsje genoemd. Het is een dorp vol kunstobjecten, steile straatjes, oude vrouwtjes en twee begraafplaatsen. Op de oude begraafplaats kon je gemakkelijk wel twintig of dertig graven op één foto zetten. Iets hoger op vonden we een leuk terrasje om de koffiepauze te houden.

Enige rust hadden we wel verdiend, want Willem had nog wat in petto voor ons. Hij had ons al filliet laten zien, maar schist, gneis en tenslotte serpentijn stonden ook nog op het programma. Maar bovenal zouden we op zoek gaan naar een bijzondere vleeseter onder de planten. Dat betekende wel dat we dwars door het gebergte, over de meest onmogelijke wegen, richting Jubrique zouden rijden op een hoogte tussen 500 en 800 m. We zaten er in het gebied waar de teelt van de tamme kastanje de boeren een bestaan verschaft. Midden tussen die plantages werd de plek gevonden waar de bijzondere zonnedauw groeide en werd er tijd ingeruimd voor een lunchpauze. Ernst droeg er de verslaggeverspen over aan Map die ook graag bereid was om andermaal enige reiswederwaardigheden vast te leggen. Hier volgt Map.

Na de lunch op een heerlijk plekje op een helling van schist mocht ik het verslag van Ernst overnemen.

Steile hellingen waar Jop, Thijs, Jo en ik alvast waren gaan lopen, de groep pikte ons weer op om naar een gneisgebied te gaan, gneis is weer een veel hardere materie, maar er groeit en bloeit een prachtige heidesoort, waarvan Bep de naam inmiddels wel gevonden zal hebben. Ernst probeert even de door Willem meegebrachte beitel, en ja hij krijgt zowaar wat harde stukken steen kapot. We zien afgebrande stukken grond wat dan de zonneroos: Sistes Ladanifer, een kans geeft om ons haar mooie grote witte bloemen te laten zien.

Op afstand zie je de Serpentijnhellingen waar we natuurlijk ook heenrijden, druk en hoge temperatuur geven de veranderingen van gesteente. Willem tekent in het zand hoe de grondvorming tot stand komt, eeuwen en eeuwen geleden is de natuur zo tekeer gegaan dat van alle kanten de aarde als het ware omhoog gestuwd werd, zodat er bergen en dalen ontstonden, 1000-2000 m verschil soms, daar wordt je vanzelf stil van.

fillet

We lijken naar planten, vogels, en vlinders tot 4 uur, we rijden ongeveer twintig minuten en stoppen dan bij de rivier Rio Genal in een gebied bij Jubrique, het is daar zo liefelijk en rustig, dat kabbellende riviertje, die bloemen, de zon, maar de waterspreeuw.....nee, die laat zich niet zien. Om kwart voor 5 langs dalende en steigende wegen naar het hotel, door een wegomleiding kilometers extra, wat mooi toch die witte, soms lijken het wel slapende, Andalusische dorpjes!

Bij het hotel de busjes stofvrij gemaakt, want morgen is het afgelopen.

Na het laatste diner in dit toch wel bijzondere hotel, waar je iedere dag weer meer kamers klaar zag komen, heeft Ernst in een gezellig slotwoord Martien en Willem bedankt voor hun rustige, maar goede leiding.

Het waren leerzame en vaak goede dagen.

Zaterdag 3 mei

programma Ronda - Málaga, vliegreis Málaga - Amsterdam

dagverslag

Toos

Om acht uur stonden alle koffers bij de bus. Ze werden door Martien en Willem vakkundig ingeladen. Na het ontbijt, bij het afrekenen, kregen we per kamer nog een fles wijn als afscheidscadeau.

Rond half tien vertrokken we via El Burgo, Yunquera en Alazoina naar het vliegveld bij Málaga. Dit was een hele mooie tocht die ons door groene en weidse dalen voerde. Bij El Jorox hielden we een korte fotostop. Daarna reden we door een gebied met veel terrassencultuur, hoofdzakelijk beplant met olijfbomen. In Coin zagen we een leuk restaurant 'Bar Restaurante Cruz Rio Gueva' waar we gebruik van

maakten om iets te drinken. Na de koffie, thee of fris daalden we af naar Alhaurin el Grande nog steeds langs vele olijfbomen.

De weg naar het vliegveld werd nog steeds niet aangegeven. De eerste aanwijzing was met viltstift op een verkeersbord geschreven. Toen we dat volgden kwamen we al gauw bij een wegafsluiting. Willem liet er zich niet door van de wijs brengen. Reed gewoon langs de afsluiting verder over de voor hem bekende weg. Keek nog eens op de folder van Rent a Car en zo arriveerden we om tien voor half één op het vliegveld in Málaga.

Na het terugbrengen van de busjes zochten we een plaats in een restaurant waar we onze koffers kwijt konden en een lunch konden nemen. Daarna bleef er nog tijd over om naar de stad te gaan. Ineke, Lidy, Job en Ernst bleven achter om op de koffers te passen. De rest ging met de bus naar het centrum.

Onze eerste sight-seeing was de kathedraal. Helaas was die met dranghekken afgezet en gesloten voor het publiek i.v.m. filmopnamen. Naast de kathedraal was een gezellig plein vol met terrasjes die druk bezet waren.

We liepen nog wat straten door met gesloten winkels en een gesloten informatiekantoor.

Nadat Martien een foto maakte van een schilderachtig oud geveltje gingen we in kleine groepjes verschillende kanten uit. De meesten zagen we weer bij de haven of in het park.

Op de afgesproken tijd keerden we terug naar het vliegveld, haalden de koffers op en stonden weer in de rij voor het

De terugreis verliep voorspoedig. Op Schiphol namen we weer afscheid van elkaar met een tot ziens op de reünie. Onze eerste sight-seeing was de kathedraal. Helaas was die met dranghekken afgezet en gesloten voor het publiek i.v.m. filmopnamen. Naast de kathedraal was een gezellig plein vol met terrasjes die druk bezet waren.

We liepen nog wat straten door met gesloten winkels en een gesloten informatiekantoor.

Nadat Martien een foto maakte van een schilderachtig oud geveltje gingen we in kleine groepjes verschillende kanten uit. De meesten zagen we weer bij de haven of in het park.

Op de afgesproken tijd keerden we terug naar het vliegveld, haalden de koffers op en stonden weer in de rij voor het inchecken. De terugreis verliep voorspoedig. Op Schiphol namen we weer afscheid van elkaar met een tot ziens op de reünie.

planten (3)

682	<i>Tetragonolobus purpureus</i>		
684	<i>Scorpiurus muricatus</i>	Schorpioenstaart	
685	<i>S. verniculatus</i>		
688	<i>Anthyllus cytisoides</i>		
690	<i>A. vulneraria</i>	Wondklaver	
691	<i>A. tetraphylla</i>	Blaaswondklaver	
697	<i>Coronilla varia</i>	Bont kroonkruid	
701	<i>C. scorpioides</i>	Schorpioenkroonkruid	
704	<i>Hippocrepis uniliquosa</i>		
711	<i>Hedysarum flexuosum</i>		
RH0875	<i>Onobrychis vicifolia</i>	Espancette	
725	<i>Wickströmia sinensis</i>	Blauwe regen	
729	<i>Delonix regia</i>	Flamboyant	
731	<i>Cassia didymobotrya</i>		
Oxalidaceae - Klaverzuringfamilie			
733	<i>Oxalis corniculata</i>	Gehoornde klaverzuring	
735	<i>O. pes-caprae</i>	Knikkende klaverzuring	
P639d	<i>O. latifolia</i>		
Geraniaceae - Ooievaarsbekfamilie			
741	<i>Geranium molle</i>	Zachte ooievaarsbek	
745	<i>G. dissectum</i>	Slijpbladige ooievaarsbek	
747	<i>G. robertianum</i>	Robertskruid	
749	<i>G. lucidum</i>	Ganzige ooievaarsbek	
RH0575	<i>G. pyrenaicum</i>	Bermooievaarsbek	
752	<i>Erodium malacoides</i>	Malve-reigersbek	
753	<i>E. laciniatum</i>		
750	<i>E. cicutarium</i>	Uiversbek	
761	<i>E. cicutarium</i>	Gewone reigersbek	
	<i>E. guttatum</i>		
Linaceae - Vlasfamilie			
777	<i>Linum biense</i>	Tweejarig vlas	
778	<i>L. perenne</i>		
P 665	<i>L. tenuifolium</i>		
Euphorbiaceae - Wolfsmelkfamilie			
815	<i>Euphorbia terracina</i>		
817	<i>E. serrata</i>		
818	<i>E. characias</i>		
	<i>E. exigua</i>		
	<i>E. pulcherrima</i>	Kerstster	
P666	<i>Mercurialis tomentosa</i>		
RH0823	<i>M. perennis</i>		
824	<i>Ricinus communis</i>	Wonderboom	
Rutaceae - Wijnruittfamilie			
827	<i>Ruta chalepensis</i>		
828	<i>Ruta angustifolia</i>		
832	<i>Citrus limon</i>	Otiroen	
836	<i>Citrus sinensis</i>	Sinaasappel	
837	<i>C. aurantifolia</i>	Oranjeboom	
Melaceae - Kralenboomfamilie			
843	<i>Melia azedarach</i>	Kralenboom	
Polygalaceae - Vleugeltjesbloemfamilie			
845	<i>Polygala rupestris</i>		
849	<i>P. nicaeensis</i>		
850	<i>P. vulgaris</i>	Gewone vleugeltjesbloem	
P699a	<i>P. boisieri</i>		
Anacardiaceae - Bruikenboomfamilie (Sumakfamilie)			
865	<i>Rhus lentiscus</i>	Mastiekboom	
Rhamnaceae - Wegedoornfamilie			
885	<i>Rhamnus alaternus</i>		
887	<i>R. lycioides</i>		
Vitaceae - Wijnstokfamilie			
889	<i>Vitis vinifera</i>	Wijnstok, druif	
Tiliaceae - Lindenfamilie			
RH286	<i>Tilia platyphyllos</i>	Zomerlinde	
Malvaceae - Kaasjeskruidfamilie			
898	<i>Melva sylvestris</i>	Groot kaasjeskruid	
736a	<i>M. hircanica</i>		
899	<i>M. neglecta</i>		
912	<i>Lavatera arborea</i>	Klein kaasjeskruid	
Et65	<i>L. maritima</i>		
Thymelaeaceae - Peperboomjesfamilie			
936	<i>Daphne genkium</i>		
RH0392	<i>D. mezereum</i>		Peperboomje
942	<i>Thymelaes hirsuta</i>		
Violaceae - Viooltjesfamilie			
P784a	<i>Viola demetria</i>		
Cistaceae - Zonneroosjesfamilie			
960	<i>Cistus crispus</i>		
961	<i>C. albidus</i>		
964	<i>C. parviflorus</i>		
965	<i>C. salvifolius</i>		
966	<i>C. monspeliensis</i>		
970	<i>C. libanotis</i>		
971	<i>C. ladanifer</i>		
974	<i>C. laurifolius</i>		
975	<i>Halimium halimifolium</i>		
976	<i>H. atriplicifolium</i>		
985	<i>Tuberaria guttata</i>		
993	<i>Helianthemum apenninum</i>		
1005	<i>H. canum</i>		
1014	<i>Fumana thymifolia</i>		Tijmbladig zonneroosje
Tamaricaceae - Tamariskfamilie			
	<i>Tamarix gallica</i>		Tamarisk
Frankeniaceae - Frankeniastamfamilie			
1027	<i>Frankenia laevis</i>		
Cucurbitaceae - Komkommerfamilie			
1033	<i>Bryonia cretica</i>		Heggenrank
Cactaceae - Cactusfamilie			
1040	<i>Opuntia ficus-indica</i>		Barbarijse vlij, woestijnvlij
1044	<i>Cereus uruguayanus</i>		
Lythraceae - Kattenstaartfamilie			
1045	<i>Lythrum junceum</i>		
Myrtaceae - Mirtefamilie			
1052	<i>Myrtus communis</i>		Mirte
1053	<i>Callistemon lanceolatus</i>		Lampenpoetser
1060	<i>Eucalyptus globulus</i>		Blauwe gomboom
1062	<i>E. camaldunensis</i>		
Punicaceae - Granaatappelfamilie			
1064	<i>Punica granatum</i>		
Onagraceae - Teunisbloemfamilie			
1065	<i>Epilobium hirsutum</i>		
RH0450	<i>E. angustifolium</i>		Harig wilgenroosje Wilgenroosje
Araliaceae - Klimopfamilie			
RH598	<i>Hedra helix</i>		
Apiaceae - Schermbloemenfamilie			
1074	<i>Eryngium aquifolium</i>		
1081	<i>E. compestre</i>		Echte kruidistel
1087	<i>Smyrnium olusatrum</i>		Zwartmoeskervel
1097	<i>Scandix pecten-venenis</i>		Naaldkervel
1108	<i>Poeniculum vulgare</i>		Venkel
1109	<i>Peucedanum anisum</i>		Dille
1113	<i>Cochys sicula</i>		
1141	<i>Ferula communis</i>		Tonderkervel
1157	<i>Thapsia gorganica</i>		
1158	<i>T. maxima</i>		
1159	<i>T. villosa</i>		
1161	<i>Torilis arvensis</i>		Akkerdoornzaad
1168	<i>Daucus carota</i>		Peen
BB5110	<i>Pimpinella anisum</i>		Anijs
Ericaceae - Heidefamilie			
1176	<i>Arbutus unedo</i>		Aardbeiboom
1178	<i>Erica arborea</i>		Boom(dop)heide
1180	<i>E. terminalis</i>		
1181	<i>E. australis</i>		
1182	<i>E. umbellata?</i>		
1187	<i>E. scoparia</i>		
Primulaceae - Sleutelbloemfamilie			
1196	<i>Coris monspeliensis</i>		
BBH04	<i>Primula vulgaris</i>		Stengellose sleutelbloem

planten (4)

1198 *Anagallis arvensis*
1201 *Anagallis monelli*

Sterculiaceae
Dombeya wallichii

Plumbaginaceae - Strandkruidfamilie
1215 *Armeria canescens*
1220 *Limonium sinuatum*

Oleaceae - Olijffamilie
1239 *Jasminum fruticans*
1240 *J. officinale*
1248 *Olea europaea*

Gentianaceae - Gentiaanfamilie
1249 *Blackstonia perfoliata*
1252 *Centaurium erythraea*
1255 *C. maritimum*

Apocynaceae - Maagdenpalmfamilie
1256 *Nerium oleander*
1263 *Vinca difformis*

Rubiaceae - Sterbladige familie
1275 *Putoria calabrica*
1288 *Asperula arvensis*
P107b *A. hirsuta*
RH198 *Sherardia arvensis*
1297 *Gallium setaceum*
RH054b *G. aparine*
RH054B *Cruciatia laevipes*
1305 *Rubia perigrina*

Convolvulaceae - Windefamilie
1311 *Cuscuta epithymum*
1319 *Ipomoea purpurea*
1331 *Convolvulus althaeoides*
1336 *C. siculus*
1334 *C. arvensis*
1338 *C. tricolor*

Boraginaceae - Ruwbladigen
P1053 *Symphytum tuberosum*
RH129 *S. officinale*
1347 *Neolostema apulum*
1351 *Lithodora diffusa*

Rood guichelheil

Bochtige lamsoor, statice

Heesterjasmijn
Gewone jasmijn
Olijf

Bitterling
Echt duizendguldenkruid
Geel duizendguldenkruid

Oleander
Middelste maagdenpalm

Akkerbedstro

Blauw walstro

Kleefkruid
Kruisbladwalstro

Klein warkruid
Dagbloem

Akkerwinde
Dagschone, driekleurige winde

Smeerwortel
Geel parelzaad
Blauw parelzaad

1355 *Lithodora fruticosa*
1367 *Cerinth major*
1369 *C. retorta*
1374 *Nones pulla*
1381 *Echium aspernum*
1382 *E. angustifolium*
1383 *E. plantaginum*
E218 *E. flavum*
E217 *E. albicans*
1387 *E. creticum*
1395 *Borago officinalis*
1399 *Omphalodes linifolia*
1402 *Cynoglossum creticum*
E221 *C. cheirifolium*
1409 *Anchusa azurea*

Verbenaceae - Ijzerhandfamilie
1416 *Vitex agnus-castus*
1417 *Lantana camara*

Lamiaceae - Lipbloemenfamilie
1429 *Teucrium fruticans*
E223 *T. pseudochamaepitys*
1445 *Marrubium vulgare*
1453 *Sideritis hirsuta*
1460 *Plthomis lychnitis*
1462 *P. herba venti*
1465 *P. purpurea*
RH072B *Leonurus cardiaca*
1469 *Ballota acetabulosa*
RH0129 *B. nigra*
1478 *Lamium amplexicaule*
1479 *L. purpureum*
RH0700 *L. album*
P126b *Stachys ocyamestrum*
1504 *Micromeria juliana*
1508 *Thymus vulgaris*
P105 *T. mastichina*
BB065b *Hyssopus officinalis*
RH172 *Mentha x rotundifolia*
1522 *M. longifolia*
1525 *M. aquatica*
1526 *Rosmarinus officinalis*
1528 *Lavandula stoechas*
1530 *L. dentata*
1531 *L. multifida*
1534 *L. lanata*
P121a *Cleome lusitanica*
1545 *Salvia verbenaca*
1552 *Bellardia trixago*

Solanaceae - Nachtschadefamilie
1555 *Hyocymus albus*
1563 *Solanum nigrum*
RH1218 *S. dulcamara*
1581 *Cestrum parqui*
1582 *Nicotiana glauca*
Brunfelsia calycina

Scrophulariaceae - Helmkruidfamilie
1585 *Paulownia tomentosa*
1587 *Scrophularia lucida* cf.
1588 *S. trifoliata*
1589 *S. canina*
1592 *S. scopoli*
P121d *S. sambucifolia*
1597 *Verbascum thapsus*
1005 *V. rotundifolium*
1009 *Antirrhinum majus*
P197a *A. barleri*
P197b *A. graniticum*
1011 *Misopates orontium*
1022 *Linaria vulgaris*
1026 *L. aeruginea*
1032 *Cymbalaria muralis*
P121c *Chaenorhizum villosum*
1046 *Veronica cymbalaria*
1051 *Parenthaca viscosa*
1053 *Bellardia trixago*

Orobanchaceae - Bremswaaifamilie
1054 *Cistanche - phelypaea*
1061 *Orobanche cernua*
1067 *O. amethystea*

Weegbreeslangenkruid

Bernagie
Witte onschuld
Kretenzische hondstong

Italiaanse ossentong

Moonnikspeper
Lantana

Malrove

Viltig brandkruid

Hartgespan

Stinkende ballote
Hoenderbeet
Paarse dovenetel
Witte dovenetel

Echte tijm

Hyssop
Wollige munt
Hertsmunt
Watermunt
Rozemarijn
Kuilflavendel

Kleinbloemige salie

Zwarte nachtschade
Bitterzoet

Anna Paulownaboorn

Hondshelmkruid

Koningskaars

Grote leeuwenbek

Akkerleeuwenbek

Muurleeuwenbek

Kleverige ogentroost
Bellardia

Blz. 334 *Polunin*
and *Smythus*:
A robust, nearly
hairless perennial
with flowers up
to twice as large
as most other
species, and with
once- or twice-cut
leaves. Flowers
green with
brownish-red or
pinkish red
upperlip 12-20
mm, in short-
stalked axillary
whorls.
Wet places S.
Spain
Blz. 59 Western
Costa del Sol:
most distinctive
herbaceous
species: o.a.
Scrophularia
sambucifolia

Scrophularia sambucifolia

planten (5)

1670	<i>O. rapum-genistae</i>	Grote breemaap	
1672	<i>O. gracilis</i>		
1675	<i>O. crenata</i>		
Bignoniaceae - Trompetboonfamilie			
1686	<i>Jacaranda ovalifolia</i>	Jacaranda	
Plantaginaceae - Weegbreefamilie			
1693	<i>Plantago major</i>		
1696	<i>P. coronopus</i>	Hertshoornweegbree	
1697	<i>P. seraria</i>		
1698	<i>P. macrorhiza</i>		
1699	<i>P. maritima</i>		
1701	<i>P. lanceolata</i>	Smalle weegbree	
1702	<i>P. lagopus</i>	Hazenpootweegbree	
1708	<i>P. albicans</i>		
Caprifoliaceae - Kamperfoeliefamilie			
RH0759	<i>Lonicera periclymenum</i>	Wilde kamperfoelie	
RH0760	<i>L. xylosteum</i>	Rode kamperfoelie	
1711	<i>Viburnum tinus</i>	Wintersneeuwal	
Valerianaceae - Valerianafamilie			
RH1326	<i>Valerianaella locusta</i>		
1720	<i>Pedia cornucopiae</i>		
1721	<i>Valeriana tripteris</i>		
RH1332	<i>V. dioka</i>	Kleine valerian	
1723	<i>Centranthus ruber</i>	Rode spoorbloem	
Dipsacaceae - Kaardenbolfamilie			
1736	<i>Knautia integrifolia</i>		
Campanulaceae - Kloksfamilie			
1757	<i>Campanula patula</i>	Weideklokje	
1774	<i>C. erinus</i>		
Asteraceae - Composietenfamilie			
RH0490	<i>Eupatorium cannabinum</i>	Koninginnekruid	
1791	<i>Bellis annua</i>	Eenjarig madeliefje	
1792	<i>Bellis perennis</i>	Madeliefje	
1793	<i>Bellis sylvestris</i>	Grote madelief	
1818	<i>Filago arvensis</i>	Akkerviltkruid	
RH0587	<i>Gnaphalium lutea album</i>	Bleekgele droogbloem	
1824	<i>Helichrysum stoechas</i>	Mediterrane strobloem	
1828	<i>H. italicum</i>	Italiaanse strobloem	
1831	<i>Phagnalon rupestre</i>		
1845	<i>Pulicaria odora</i>		
1847	<i>Pallenis spinosa</i>	Stekelig sterrencoqje	
1848	<i>Asteriscus maritimus</i>	Zee-asterisk, Dukaatbloem	
RH0144	<i>Bidens tripartita</i>	Veerdelig tandzaad	
1853	<i>Xanthium spinosum</i>	Stekelige stekelnoot	
1855	<i>Santolina chamaecyparissus</i>		
1857	<i>Anthemis maritima</i>		
1858	<i>A. arvensis</i>	Valse kamille	
1861	<i>A. tomentosa</i>		
1870	<i>A. rigida</i>		
1871	<i>A. dioctoria</i>	Gele kamille	
1892	<i>Otanthus maritimus</i>		
1894	<i>Chrysanthemum segetum</i>	Gele ganzenbloem	
1895	<i>C. coronarium</i>	Kroonganzenbloem	
1895a	<i>C. coronarium var. discolor</i>		
1903	<i>Leucanthemum vulgare</i>	Gewone margriet	
1908	<i>Calandula arvensis</i>	Akkergoudsbloem	
RH1260	<i>Cotula coronopifolia</i>	Goudkopje	
RH1193	<i>Senecio vulgaris</i>	Klein kruiskruid	
1933	<i>Echinops sphaerocephalus</i>	Beklede kogelkistel	
1939	<i>Arctium lappa</i>	Grote kilt	
RH0210	<i>Carduus tenuiflorus</i>	Tengere distel	
1964	<i>Cirsium arvense</i>	Akkerdistel	
1966	<i>Notobasis syriaca</i>		
1971	<i>Galeobites tomentosa</i>		
1973	<i>Onopordum illyricum</i>	Illyrische wegdistel	
1979	<i>Cynara cardunculus</i>	Kardoen	
E328	<i>C. alba</i>		
P14914	<i>C. humilis</i>	Kleine artisjok	
1982	<i>Silybum marianum</i>	Mariadistel	
1984	<i>Serratula cichoracea</i>		
2000	<i>Centaurea diffusa</i>		
2001	<i>C. sonchifolia</i>		
2006	<i>C. pullata</i>		
2007	<i>C. triumfetti</i>		
2008	<i>C. cyana</i>		
	<i>C. helioides</i>		
Pig03c	<i>C. granatensis</i>		
	<i>C. idaea</i> (Wild flowers of Crete)		
2015	<i>Carthamus arborescens</i>		
2020	<i>Scolymus hispanicus</i>		
2023	<i>Gchorium intybus</i>	Wilde cichorei	
2030	<i>Tolpis barbata</i>		
2037	<i>Rhagadiolus stellatus</i>		
RH0654	<i>Hypochaeris radicata</i>	Gewoon biggenkruid	
2046	<i>Picris echinoides</i>	Dubbellek	
2049	<i>Picris hieracioides</i>	Echt bitterkruid	
2052	<i>Scorzonera villosa</i>		
2055	<i>Tragopogon porrifolius</i>	Paarse morgenster	
2056	<i>T. hybridum</i>		
2059	<i>T. pratensis</i>	Gele morgenster	
2061	<i>Reichardia tingitana</i>		
RH0372	<i>Crepis capillaris</i>	Klein streepzaad	
2072	<i>Sanctus tetraceus</i>	Gewone melkdistel	
2076	<i>Lactuca serriola</i>	Kompassie	
2078	<i>L. perennis</i>	Blauwe sla	
2081	<i>Andryala integrifolia</i>		
RH1264	<i>Taraxacum officinale</i>	Gewone paardenbloem	
Alismataceae - Waterweegbreefamilie			
RH0420	<i>Echinodorus ranunculoides</i>	Stijve moerasweegbree	
P1599	<i>Lunarium natans</i>	Drijvende waterweegbree	
RH0028	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	Grote waterweegbree	
Potamogetonaceae - Fonteinkruidfamilie			
RH0995	<i>Potamogeton natans</i>	Drijvend fonteinkruid	
Musaceae			
	<i>Strelitzia reginae</i>		
Liliaceae - Liefefamilie			
2087	<i>Aphodelis fistulosa</i>		
2089	<i>A. aestivus</i>	Affodil	
2091	<i>A. albus</i>		
2100	<i>Aloe succotrina</i>	Zanzibar aloë	
2103	<i>Colchicum autumnale</i>	Herfsttijloos	
2109	<i>Tulipa australis</i>	Zuidelijke tulip	
2166	<i>Ornithogalum narbonne</i>		
2168	<i>O. collinum</i>		
P1640	<i>O. pyramidale</i>		
2178	<i>Dipcadi serotinum</i>		
2183	<i>Scilla peruviana</i>	Blauwe sterhyacinth	
2191	<i>S. hispanica</i>		
2201	<i>Muscari comosum</i>	Kuifhyacinth	
2206	<i>M. neglectum</i>	Vergeten druifhyacinth	
2210	<i>Asparagus acutifolius</i>		
2215	<i>A. stipularis</i>		
2218	<i>A. officinalis</i>	Tuinasperge	
2219	<i>Ruscus aculeatus</i>	Maaizeendoorn	
2222	<i>Smilax aspera</i>	Stekwinde	
2224	<i>Allium roseum</i>		
2241	<i>A. sphaerocephalon</i>	Kogellook	
2242	<i>A. vineale</i>	Kraallook	
P1586	<i>Veratrum album</i>		
	<i>Cordylone rubra</i>		
Agavaceae - Agavefamilie			
2253	<i>Agave americana</i>	Agave	
Amaryllidaceae - Narcissenfamilie			
2265	<i>Leucorum trichophyllum</i>		
2281	<i>Narcissus bulbocodium</i>	Grootkelknarcis, Geel hoepelklokje	
Dioscoreaceae - Yamfamilie			
2283	<i>Tamus communis</i>	Spekwortel	
Iridaceae - Lissenfamilie			
2290	<i>Iris pseudacorus</i>		
2295	<i>I. subbillora</i>	Gele iris	
2298	<i>I. plantifolia</i>		
2299	<i>I. siphium</i>		
2305	<i>Cynandris sisyrynchium</i>		
2307	<i>Glaucium italicum</i>	Italiaanse zwaardlelie	
2309	<i>G. communis</i>	Zwaardlelie	
2320	<i>Romulea columnae</i>		
Aracaceae - Palmenfamilie			
2350	<i>Phoenix dactylifera</i>	Echte dadelpalm	
2351	<i>P. canariensis</i>	Canarische dadelpalm	

planten (6)

2355	<i>Washingtonia filifera</i>		2402	<i>Parapholis incurva</i>	
2357	<i>Chamaerops humilis</i>	Dwergpalm	2404	<i>Arundo donax</i>	Spaans riet
Araceae - Aronskelkfamilie			RH0935	<i>Phragmites australis</i>	Riet
2362	<i>Arum maculatum</i>	Gevlekte aronskelk	RH0950	<i>Poa annua</i>	Straatgras
Palmaceae			RH0750	<i>Lolium perenne</i>	Engels rzeigras
	<i>Pandanus</i> spp.	Schroefpalm	RH0931	<i>Phleum arenarium</i>	Zanddoddegras
Orchidaceae - Orchideeënfamilie			RH0096	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Glanshaver
2380	<i>Epipactis helleborine</i>	Brede wespenorchis	RH0390	<i>Dactylis glomerata</i>	Kropaar
2383	<i>Cephalanthera longifolia</i>	Wit bosvogeltje	Typhaceae - Lisdoddenfamilie		
2399	<i>Aceras anthropophorum</i>	Poppenorchis	RH1518	<i>Typha latifolia</i>	Grote lisdodde
2401	<i>Orchis papilionacea</i>	Pepel	Juncaceae - Rassenfamilie		
2409a	<i>Orchis morio</i> spp. champagneuxii		2502	<i>Juncus maritimus</i>	Zeeris
2416	<i>O. mascula</i> spp. obliques	Mannetjeorchis	2504	<i>J. acutus</i>	
2420	<i>O. laxiflora</i>		RH0675	<i>J. bufonius</i>	Creppeluis
2422	<i>Ophrys speculum</i>	Spiegelorchis	Cyperaceae - Cypergrassenfamilie		
2423	<i>O. lutea</i>	Gele spiegelorchis	RH1756	<i>Bolboschoenus maritimus</i>	Heen
2443	<i>O. apifera</i>	Bijenorchis	RH0249	<i>Carex paniculata</i>	Pluimzegge
2451	<i>Serapias linguas</i>	Tongserapias	Selaginellaceae - Mosvarentfamilie		
Prosa	<i>Nectinea intacta</i>		2510	<i>Selaginella denticulata</i>	
Poaceae - Grassenfamilie			Equisetaceae - Paardenstaartenfamilie		
2459	<i>Lamarckia auria</i>		2515	<i>Equisetum arvense</i>	Heermoes
2460	<i>Briza media</i>	Groot trilgras	Pteridophyta - Varens		
2467	<i>Aegilops geniculata</i>		RH1002	<i>Pteridium aquilinum</i>	
2469	<i>Hordeum murinum</i>	Zeejerst(kruipertje)	RH0389	<i>Cystopteris fragilis</i>	Blaasvaren
2471	<i>Avena sterilis</i>		2517	<i>Cheilanthes pteridioides</i>	
2473	<i>Lagurus ovatus</i>	Hazenstaart	2532	<i>Ceterach officinarum</i>	Schubvaren
2481	<i>Cynodon dactylon</i>	Handjesgras			
2487	<i>Imperata cylindrica</i>				

Boven: *Ranunculus arvensis* met vrucht.
Heukel's Flora van Nederland, 21 ed, blz 152, rode lijst 1; in
graanakkers op zavel en löss, soms ruderaal.
Rechts: *Viola demetria* (zie ook blz. 1)

Waarnemingen: paddestoelen

samengesteld door

Thijs

Eén keer in de zoveel jaar kan het een nat voorjaar zijn in Andalusië en toen wij er waren was dat ook het geval. Natuurlijk was ik benieuwd wat ik allemaal kon vinden. Welke paddestoelen groeien in berggebieden van kalksteen, waar heel andere soorten struiken en bomen groeien, denk maar aan de kurk- en steenelbessen.

Ik had geen boeken of microscoop bij me, wellicht vanuit de gedachte dat de paddestoelenflora veel overeen zou komen met die van Nederland. Dat viel die 14 dagen gedeeltelijk tegen. Ik had fotohoelertjes meegenomen om paddestoelen mee te kunnen nemen om ze thuis na te kijken. Maar dat lukte niet omdat ik ze niet koel kon bewaren, de paddestoeltjes die ik had meegenomen waren in veel gevallen vreselijk gaan stinken.

De eerste dag vond ik een inktzwam (*Coprinus spec.*), deze hebben zwarte lamellen en zijn zeer breekbaar. Al vroeg begonnen de plaatjes te vervloeien en ze zijn heel moeilijk te bewaren.

Op zaterdag 26 april was er een excursie naar Park Doñana. Al in het begin van de dag zag ik een champignon staan, de Grootsporige of de Arijschampignon. Daar vlakbij stonden ongeveer 13 Grote parasolzwammen (*Lepista procera*). In het begin lijken ze net trommelstokken die boven de grond komen, maar later worden de horden veel vlakker en kunnen ze wel 25 cm in doorsnede worden. De steel, die 15 tot 30 cm hoog kan worden, heeft een beweegbare ring. Onderaan de steel zit een knol van 4 cm dikte. Later op de dag vond ik op een kurkelik twee vrij gele plaatjeszwammen, waarvan ik er 1 één mee naar huis heb genomen, maar helaas ben ik daar niet uitgekomen.

Een paar dagen later stonden op een andere kurkelik Weerschijnzwammen (*Inonotus spec.*), die dakpansgewijs boven elkaar groeiden. De onderkant had buisjes en de bovenkant was roestbruin met een lichtere scherpe rand.

Natuurlijk heb ik ook paddestoelen gevonden, waar ik zeker de naam van kende.

Allereerst de plaatjeszwammen die op de grond of op ondergrondse hout groeien: Hertezwam (*Pluteus cervinus*), Bleke franjehood (*Psathyrella candolleana*), Kale inktzwam (*Coprinus atramentarius*), Glimmerinktwam (*Coprinus micaceus*), Gazonvlekplaat (*Panoeolus foenisecii*) en de Helminthocera (*Mycena galericulata*).

Er waren 4 buisjeszwammen die in veel gevallen op hout groeiden: Grijs buisjeszwam (*Bjerkandera adusta*), Ruig elfenbankje (*Trametes hirsuta*), Gewoon elfenbankje (*Trametes versicolor*) en de Platte tonderzwam (*Ganoderma lipsiense*). Ook heb ik de Gele Korstzwam (*Stereum hirsutum*) gezien.

Hier en daar heb ik nog veel meer paddestoelen gevonden, maar velen hebben nou eenmaal een bruin hoedje en een steelje en lijken in het veld veel op elkaar.

Maar zo gezamenlijk hebben we in die 14 dagen toch nog wat kunnen vinden.

Waarnemingen: vlinders, libellen

samengesteld door

Jo

Oranje luzernevlinder

Nymphalidae

Distelvlinder

Atalanta Vannesa atalanta

Vannesa cardui

Papilionidae

Koninginnepage

Koningpage

Papilio machon

Iphiclides podalirius

Pieridae

Klein koolwitje

Klein geaderd witje

Geel oranjetipje

Oranje luzernevlinder

Gele luzernevlinder

Citroenvlinder

Gestreept marmewitje

Groen marmewitje

Pieris rapae

Pieris napi

Anthocharis euphenoides

Colias croceus

Colias hyale

Genopteryx rhamni

Euchloe belemia

Euchloe charltonia

Satyniinae

Hooibeestje *Coenonympha pamphilus*

Bont zandoogje

Argusvlinder

Pararge aegeria

Lasiommata megera

Lycanidae

Bruin blauwtje

Klein tijmblauwtje

Moors tijmblauwtje

Dwergblauwtje

Esparonzeblauwtje

Aricia agestis

Pseudophilotes baton

Pseudophilotes abecerragus

Cupido minimus

Polyommatus theates

Hesperiidae

Andoornvlinder

Carcharodus lavatherae

Libellen

Bruinrode heidelibel

Zwervende heidelibel

Tengere grasjuffer

Sympetrum striolatum

Sympetrum fonscolombii

Ischnura pumilio

Waarnemingen: vogels

samengesteld door

Martien

Woudaapje
(ANWB Vogelgids van Europa)

	a	b	c
Tachybaptus ruficollis		6	
Podiceps cristatus	1	3	
Ixobrychus minutus		1	
Nycticorax nycticorax		4	
Ardeola ralloides		4	
Bubulcus ibis		7	
Egretta garzetta	1	7	
Egretta alba		1	
Ardea cinerea	1	6	
Ardea purpurea		5	
Ciconia ciconia	1	7	
Plegadis falcinellus		6	
Platalea leucorodia		6	
Phoenicoptrus roseus	0	8	
Anser anser		5	
Anas strepera	3	4	
Anas platyrhynchos	5	6	4
Anas querquedula	3		
Anas clypeata	2	1	
Marmaronetta angustirostris		1	
Netta rufina	4	5	
Aythya ferina		6	
Milvus migrans		7	5
Milvus milvus		1	
Neophron percnopterus	1		
Gyps fulvus	6	5	5
Circus gallicus		2	2
Circus aeruginosus		3	
Circus pygargus		2	
Buteo buteo		1	
Aquila heliaca			1
Hieraaetus pennatus		4	3
Hieraaetus fasciatus	1		
Falco naumanni	3		4
Falco tinnunculus	5	4	3
Falco peregrinus		1	
Alectoris rufa	3		3
Coturnix coturnix		1	
Phasianus colchicus		1	
Rallus aquaticus		1	
Gallinula chloropus	3	5	1
Porphyrio porphyrio		5	
Fulica atra	4	6	3
Fulica cristata		3	
Himantopus himantopus	5	7	
Recurvirostra avosetta	5	4	
Burhinus oedipnemus		1	
Glaucola pratincola		6	
Charadrius dubius	1	3	3
Charadrius alexandrinus	4	3	
Pluvialis squatarola		2	
Vanellus vanellus		5	
Calidris minuta	4		
Calidris ferruginea		1	
Limosa limosa		6	
Tringa erythropus		3	
Tringa totanus	4	2	
Tringa nebularia	1	1	
Tringa glareola		3	
Actitis hypoleucos	4	6	3
Larus ridibundus	6		
Larus cachinnans	6	5	
Larus marinus			1
Gelochelidon nilotica	5	4	
Sterna albifrons		3	
Chlidonias hybridus		6	
Chlidonias niger	2	3	
Pterocles alchata		5	
Columba livia	5		4
Columba oenas		3	
Columba palumbus	4	4	4
Streptopelia decaocto	4	4	3
Streptopelia turtur	1	3	
Cuculus canorus		4	2
Athene noctua			2
Strix aluco	3		
Apus apus	7	6	6
Apus pallidus	3		
Apus melba	5		
Alcedo atthis		1	
Merops apiaster	6	6	6
Upupa epops	3	4	4
Dodaars		6	
Fuut	1	3	
Woudaapje		1	
Kwak		4	
Ralreiger		4	
Koereiger		7	
Kleine Zilverreiger	1	7	
Grote Zilverreiger		1	
Blauwe Reiger	1	6	
Purperreiger		5	
Ooievaar	1	7	
Zwarte Ibis		6	
Lepelaar		6	
Flamingo	0	8	
Grauwe Gans		5	
Kraakend	3	4	
Wilde Eend	5	6	4
Zomertaling	3		
Sloebend	2	1	
Mannereend		1	
Krooneend	4	5	
Tafeleend		6	
Zwarte Wouw		7	5
Rode Wouw		1	
Aasgier	1		
Vale Gier	6	5	5
Slangarend		2	2
Bruine Kiekendief		3	
Grauwe Kiekendief		2	
Buizerd		1	
Keizerarend			1
Dwergarend		4	3
Havikarend	1		
Kleine Torenvalk	3		4
Torenvalk	5	4	3
Slechtvalk		1	
Rode Patrijs	3		3
Kwartel		1	
Fazant		1	
Waterral		1	
Waterhoen	3	5	1
Purperkoet		5	
Moerkoet	4	6	3
Knobbelmeerkoet		3	
Steltkluut	5	7	
Kluut	5	4	
Griep		1	
Vorkstaartplevier		6	
Kleine Plevier	1	3	3
Strandplevier	4	3	
Zilverplevier		2	
Klevit		5	
Kleine Strandloper	4		
Krombekstrandloper		1	
Gruut		6	
Zwarte Ruiter		3	
Tureluur	4	2	
Groenpootruiter	1	1	
Bosruiter		3	
Oeverloper	4	6	3
Kokmeeuw	6		
Geelpootmeeuw	6	5	
Grote mantelmeeuw			1
Lachstern	5	4	
Dwergstern		3	
Witwangstern		6	
Zwarte Stern	2	3	
Witbalkzandhoen		5	
Rotsduif	5		4
Holduif		3	
Houtduif	4	4	4
Turkse Tortel	4	4	3
Zomertortel	1	3	
Koekoek		4	2
Steenuil			2
Bosuil	3		
Gierzwaluw	7	6	6
Vale Gierzwaluw	3		
Alpengierzwaluw	5		
Usvogel		1	
Bijeneter	6	6	6
Hop	3	4	4

vogels (2)

	a	b	c
<i>Picus viridis</i>	1		3
<i>Dendrocopos major</i>			4
<i>Melanocorypha calandra</i>		5	
<i>Calandrella brachydactyla</i>		7	
<i>Calandrella rufescens</i>		4	
<i>Galerda cristata</i>	7	6	5
<i>Lullula arborea</i>	1		4
<i>Riparia riparia</i>		5	
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>			
<i>Hirundo rustica</i>	6	6	5
<i>Hirundo daurica</i>	3	3	3
<i>Delichon urbica</i>	7	7	5
<i>Motacilla flava</i>		6	
<i>Motacilla cinerea</i>	2		4
<i>Motacilla alba</i>	4		3
<i>Cinclus cinclus</i>	1		
<i>Troglodytes troglodytes</i>	5	3	4
<i>Erithacus rubecula</i>			5
<i>Luscinia megarhynchos</i>	5	4	4
<i>Phoenicurus ochruros</i>	4		3
<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		1	4
<i>Saxicola torquata</i>		5	4
<i>Oenanthe oenanthe</i>		3	4
<i>Oenanthe leucura</i>	4		
<i>Monticola solitarius</i>	1		2
<i>Turdus merula</i>	5	4	5
<i>Cettia cetti</i>	5	4	4
<i>Cisticola juncidis</i>	5	6	
<i>Locustella luscinioides</i>		3	
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>		5	
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>		5	
<i>Hippolais pallida</i>	2		
<i>Hippolais polyglotta</i>	1		3
<i>Sylvia undata</i>	2		4
<i>Sylvia conspicillata</i>		3	
<i>Sylvia cantillans</i>			3
<i>Sylvia melanocephala</i>	5	3	4
<i>Sylvia communis</i>	4		
<i>Sylvia atricapilla</i>	3	2	4
<i>Phylloscopus bonelli</i>			4
<i>Phylloscopus collybita</i>			2
<i>Regulus ignicapillus</i>			3
<i>Muscicapa striata</i>			1
<i>Parus cristatus</i>	4		4
<i>Parus ater</i>	5		6
<i>Parus caeruleus</i>	4	3	5
<i>Parus major</i>	5	5	5
<i>Sitta europaea</i>			3
<i>Certhia brachydactyla</i>	5	4	4
<i>Oriolus oriolus</i>	4	1	
<i>Lanius excubitor</i>			1
<i>Lanius senator</i>	3	5	3
<i>Garrulus glandarius</i>			3
<i>Cyanopica cyana</i>		5	
<i>Pica pica</i>		4	
<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	6		5
<i>Corvus monedula</i>	5	5	
<i>Corvus corax</i>	2	4	2
<i>Sturnus unicolor</i>	5	6	5
<i>Passer domesticus</i>	7	7	6
<i>Passer hispaniolensis</i>		3	
<i>Passer montanus</i>		4	
<i>Fringilla coelebs</i>	5	4	5
<i>Serinus serinus</i>	7	5	5
<i>Carduelis chloris</i>	6	5	5
<i>Carduelis carduelis</i>	6	6	5
<i>Carduelis cannabina</i>	6	2	6
<i>Loxia curvirostra</i>	4		
<i>Emberiza cirius</i>	1		
<i>Emberiza cia</i>	4		3
<i>Miliaria calandra</i>	6	6	5
Groene Specht			
Grote Boote Specht			
Kalenderkeuwerik		5	
Kortteenkeuwerik		7	
Kleine Kortteenkeuwerik		4	
Kuifkeuwerik	7	6	5
Boomkeuwerik	1		4
Oeverzwaluw		5	
Rotszwaluw	6	6	5
Boerenzwaluw	6	6	5
Roodstuitzwaluw	3	3	3
Huiszwaluw	7	7	5
Gele Kwikstaart		6	
Grote Gele Kwikstaart	2		4
Witte Kwikstaart	4		3
Waterspreeuw	1		
Winterkoning	5	3	4
Roodborst			5
Nachtegaal	5	4	4
Zwarte Roodstaart	4		3
Gekraagde Roodstaart		1	4
Roodborstlapvuit	5	4	4
Tapvuit		3	4
Zwarte Tapvuit	4		
Blauwe Rotslijster	1		2
Merel	5	4	5
Cetti's Zanger	5	4	4
Graszanger	5	6	
Snor		3	
Kleine Karekiet		5	
Grote Karekiet		5	
Vale Spotvogel	2		
Orpheusspottvogel	1		3
Provençalse Grasmus	2		4
Briigrasmus		3	
Baangrasmus			3
Kleine Zwartkop	5	3	4
Grasmus	4		
Zwartkop	3	2	4
Bergfluit			4
Tijftjaf			2
Vuurgoodhoen			3
Grauwe Vliegenvanger			1
Kuifmees	4		4
Zwarte Mees	5		6
Pimpelmees	4	3	5
Koolmees	5	5	5
Boornklever			3
Boornkruiper	5	4	4
Wielewaal	4	1	
Klapekster			1
Roodkopklauwier	3	5	3
Gaai			3
Blauwe Ekster		5	
Ekster		4	
Alpenkraal	6		5
Kauw	5	5	
Raaf	2	4	2
Zwarte Spreeuw	5	6	5
Huismus	7	7	6
Spaanse Mus		3	
Ringmus		4	
Vink	5	4	5
Europese Kanarie	7	5	5
Groenling	6	5	5
Putter	6	6	5
Kneu	6	2	6
Kruisbek	4		
Cirgors	1		
Grijze Gors	4		3
Grauwe Gors	6	6	5

de letters verwijzen naar de gebieden

- a omgeving Embalses del Guadalhorce
b Coto Doñana
c omgeving Ronda

de cijfers zijn indicaties voor aantallen

- 1 1
2 2
3 3-5
4 6-15
5 16-50
6 50-200
7 200-1000

Marmereend
(ANWB Vogelgids van Europa)

Deelnemers

Cremers-Roes, R.E.	Roos
Werf v.d.- Wollenberg v.d. C.C.G.	Cary
Geldermalsen- de Jongh E.v.	Bep
Abma J.	Jo
Abma-Kostelijk M.	Map
Beek, J.J.van	Sjef
Voet M.P.	Marina
Uilenbroek J.Th.J.	Jan
Zwarekant R.W.J.	Ineke
Heuvel van den C.J.	Toos
Manscot- Schouten J.G.T.	Jop
Abma E.	Ernst
Franse M.J.	Thijs
Van den Berg A.G.	Lidy
Wielemaker W.G.	Willem
Helmig M.	Martien

Email-adressen van de reisleiders:

Willem: sb128626@wolmail.nl

Martien: martien.helmig@hetnet.nl

1 3 5 6 7 8 10 12 16
11 13 15
2 4 9 14

Ronda, Arena
30 april 2003

